

19.05.25

7-Б кл.

Історія України

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Київська держава в X-XI ст.

Мета уроку: проаналізувати основні напрямки політики князя Володимира, визначити роль його діяльності для зміцнення держави, на основі аналізу причин і фактів, підкреслити прогресивне значення запровадження християнства; розвивати історичне мислення, формувати вміння аналізувати історичні факти та події, оцінювати їхнє значення; формування критичного мислення; виховувати почуття патріотизму на прикладі життя та діяльності історичного діяча.

Актуалізація опорних знань

Бесіда

- Який племінний союз був засновником Київської Русі?
- Назвіть перших київських князів. Представниками яких династій вони були?
- Яка династія закріпилася в Київській Русі наприкінці IX ст.?
- Назвіть перших князів династії Рюриковичів.
- Хто з них не вів воєн, а хто й з коня не злавив?
- Хто з київських правителів прийняв християнство і намагався запровадити його на Русі?
- Якою була віра в русичів?
- Чи об'єднувала вона їх?

Мотивація навчальної діяльності

Сьогодні ми починаємо вивчати наступний розділ «Київська держава наприкінці X – в першій половині XI століття». Познайомимося ще з одним князем Володимиром Святославичем. Народ його охрестив Красним Сонечком, історики називають Великим. Ми дізнаємося чим уславився князь Володимир та чому заслужив любов і повагу нащадків.

Перегляньте відео: <https://youtu.be/zmYCQjqxKmk?si=eATFg5FM-SQOewgD>

Вивчення нового матеріалу

Хронологічний ланцюжок

Основні дати:

980-1015 рр. - князювання Володимира Великого;

981 р. - приєднання земель волинян і хорватів;

985 р. - похід проти волзьких булгар;

988 р. - проведення адміністративної реформи;

988 р. - запровадження християнства.

Після смерті Святослава між членами династії Рюриковичів почалася боротьба за владу. Олег і Володимир не хотіли визнавати великим князем київським свого старшого брата Ярополка. У свою чергу, той вирішив приборкати братів і стати єдиновладним володарем Русі. У 977 р. Ярополк вирушив із військом у Деревлянську землю, щоб відібрати її в Олега. Олег програв битву зі своїм старшим братом і загинув.

Володимир, який у цей час правив у Новгороді, щоб не повторити трагічної долі брата, утік до Швеції. Звідти він повернувся із сильною варязькою дружиною і рушив на Київ. Унаслідок нетривалої війни між братами Ярополк загинув, і великим князем київським став Володимир.

Володимир розпочав своє князювання з того, що відправив варягів, які допомогли йому здобути владу, до Константинополя служити візантійському імператору. Своїх дружинників князь посадив намісниками в багатьох містах Русі.

Новий князь продовжував політику попередників щодо підпорядкування Києву східнослов'янських земель, які не увійшли до складу Русі або відпали в попередні роки.

Робота з термінами (запишіть)

Червенські міста – Волинь, Червен, Белз, Перемишль.

Устав земляний – новий звід норм усного звичаєвого права, що базувався на звичаях і традиціях східних слов'ян.

Змієві вали - оборонна лінія яка захищала Київ із Пд., Сх. і Зх.

Шлюбна дипломатія - укладання вигідних союзів шляхом шлюбів із членами родин правителів різних країн.

Міжусобиці – незгода, внутрішній розбрат, війна між якими – небудь суспільними групами або особами в державі.

Зверніть увагу

«Змієвими валами» називали оборонні лінії, які захищали Київ із півдня, сходу й заходу, простягаючись майже на тисячу кілометрів уздовж проток Дніпра. Назва походила від легенди про богатирів, які боролися з велетенським змієм, що нападав на слов'янські землі. Вони начебто запрягали Змія в плуг й орали гігантські борозни, доки він не сконав.

Багато уваги Володимир приділяв розбудові свого «стольного града» Києва. На початку його князювання розпочалося будівництво нової міської фортеці «міста Володимира» площею в 10 гектарів. Центральну частину міста, або Гору, оточували високі земляні вали з дерев'яними баштами.

2. Реформи Володимира.

Назва реформи	Основні заходи
Державного управління	Створив 8 округів, які поділялись на волості. Посадниками поставив своїх синів або надійних людей.
Військова	За службу у війську надавали земельний поділ, у війську служили найманці.
Судова	Запроваджено кодекс правових норм, усний «Закон земляний»
Оборонна	Будувались фортеці, укріплення навколо Києва, оборонні рубежі «Багатирські застави»
Фінансова	Почали карбуватись перші гроші. Монети виготовляли із срібла і золота.
Державна символіка	Герб – тризуб
Релігійна реформа	Запровадив християнство

У 988 р. Володимир запровадив християнство на Русі. Давайте разом з'ясуємо відмінності нової релігії від язичницької, заповнивши таблицю.

Віра	Язичництво	Християнство 988 р. - запровадження князем Володимиром християнства як державної релігії Русі.
Вірування Поширення	Багатобожжя Племінна, територіальна, обмежена	Віра в Триєдиного Бога Одна із світових релігій
Організація	Чітка релігійна організація відсутня	Суворі церковна організація - ієрархія
Культові споруди	Капище	Церква (храм)
Служителі віри	Жерці	Священники
Джерела віровчення Пантеон	Усний переказ, міфи Вшанування сил природи	Біблія Віра у надприродну силу Бога
Історичне значення Завдяки цій події Русь змогла увійти до кола християнських держав світу та підтримувати рівноправні відносини з Візантією, Німеччиною та іншими державами. Наприкінці X — на початку XI ст. Русь досягла небаченої могутності, зміцнилося її внутрішнє становище та зріс міжнародний авторитет.		

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqqJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

ЦЕ ГОЛОВНИЙ І ПЕРШИЙ КАМ'ЯНИЙ ХРАМ КИЇВСЬКОЇ РУСИ.

Була збудована у 989-996 роках за часів правління Володимира Великого, який виділив на її спорудження десятку частину княжих доходів — десятину. Звідси й виникла назва храму. Старовинні джерела називають

Десятинну
церкву
храмом
успіння
Богородиці.

Історична реконструкція храму

Робота зі схемою «Напрямки зовнішньої політики В. Великого»

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Прийом «Незакінчене речення»

- 1) завершив ..... (об'єднання слов'янських племен);
- 2) підкорив ..... (в'ятичів, радимичів);
- 3) переміг ..... (печенігів);
- 4) побудував ..... (міста-фортеці, Десятинну церкву);
- 5) заснував ..... (м. Володимир-Волинський, м. Переяслав);
- 6) упорядкував ..... (управління державою);
- 7) прийняв ..... (християнство);
- 8) укріпив ..... (давньоруську державу);
- 9) розвивав ..... (культуру, освіту, торгівлю);

10) чеканив ..... (злотники, срібники).

Прийом «Сенкан»

1-й рядок – Володимир Великий;

2-й рядок – кілька прикметників (зазвичай два), які характеризують перший рядок;

3-й рядок – дієслово/дієприкметник;

4-й рядок – висловлювання не об'єктивного сприйняття теми, а суб'єктивного ставлення до неї;

5-й рядок – пишеться знову всього одне слово, яке є узагальненням, такий собі висновок, який робиться з усієї інформації попередніх чотирьох рядків і лаконічно виражає суть теми, як би закривши її та зацикливши зміст тексту.

Домашнє завдання:

- Повторення вивченого матеріалу.

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу
nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!